

voorgond, eerst jarenlang als secretaris, daarna jarenlang als voorzitter. Zijn kennis van zaken, zijn talent als bemiddelaar, zijn kwaliteiten als leidinggever kwamen in dat milieu bij de voorbereiding der uitgaven en voor het welslagen der jaarvergaderingen volledig tot hun recht.

Brandt was een helder docent en een uitstekend paedogoog. Zijn leerlingen van het gymnasium en zijn studenten kunnen het getuigen. Het geheim daarvan heeft hijzelf eens verraden: „Het ambt van leraar is meer dan een bezoldigde positie alleen, wanneer het goed wordt gezien: het is een roeping”.

J. W. C. VAN CAMPEN.

BALDADIGHEID IN VROEGER EEUWEN TE MONTFOORT

Ook in vroeger jaren was de Overheid al genoodzaakt tot het treffen van maatregelen tegen het provocerend optreden van de jeugd. Er is ten deze dan ook niets nieuws onder de zon en wat heden is, is ook reeds van tevoren geweest.

En het waren niet altijd kinderen van de minder gegoeden die zich aan straatschenderijen te buiten gingen. Ook kinderen van „de nette burgerstand” maakten zich hieraan schuldig. Een feit is, dat de plaatselijke Overheid oordeelde zonder aanzien des persoons.

Aan de Notulen van de Maire (Burgemeester) van Montfoort uit den jare 1812 wordt aangaande plaats gehad hebbende ongeregelheden het volgende ontleend.

Op woensdag 1 april hield de Maire O. W. Gobius zitting ten Stadhuijze.

Een zekere Petit, logementhouder deed aangifte van een strafbare daad. Kwajongens uit de stad hadden de glazen van de gewezen herberg 't Rustende Hart ingegoooid. De namen van de daders waren hem bekend en hij verzocht de Maire ter zake een onderzoek in te stellen.

En de Maire deed dit met grote voortvarendheid, want reeds de volgende morgen compareerden op het Raadhuis, aldaar ontboden zijnde, de kinderen van D. Allan (diaken der kerk en tapper), H. Schippers, A. Tegelenbosch (wever), J. Sas (metselaar), G. J. Verbeek (municipale raad en broodbakker), P. Nootenboom (municipale raad) en H. van den Heuvel (garde champêtre), allen burgers en inwoners dezer Stad.

„Welke jongelieden allen, na door den Maire gezegt te zijn, dat zij allen betigt wierden met het glaasen ingooijen bij Petit in de voornoemde herberg en er zelfs reeds medeplichtigen waaren die zulks bekend hadden en de anderen beschuldigd hadden, alles gaaf bekenden, waarop zij allen, na door den Maire scherpelyk te zijn voor ooggen gehouden de slegtheid van hun gedrag in deesen en zij zig aan straatschenderij hadden schuldig gemaakt,

door den voornoemden Heer Maire gecondemneerd wierden, om eenige dagen zoo in de stadsgevangenis de Hool genaamd, als onder 't Stadhuis, op water en brood gezet te worden. Verder dat de ingegooijde glasruiten op hunnen kosten zouden gemaakt worden, welk vonnis dan ook dadelijk aan gemelde jongelieden werd uitgeoefend, wordende Frans Allen, . . . Verbeek, Cornelis Schippers, en . . . van den Heuvel als de instigneurs en meest schuldigen in de Hool opgesloten en Cornelis Sas, Gijs Tegelenbosch, . . . Nootenboom onder 't Stadhuis geset.

Daar er sommigen deezer jongelieden om zig te verontschuldigen als 't waare, hadden voorgewend meermaalen door Petit te zijn uitgescholden geweest, liet de Maire gemelde Petit boven koomen, hield hem zulks voor, met aanmaaninge dezelve met vreedten te laten en ook van zijn kant niets toe te brengen, 't welk door denzelfden werd aangenoomen, wordende ook ter zelve tijd door meergemelde Petit bij den Maire voor genoemde jongelieden geïntercedeert.

's Namiddags liet de Maire de ouders van eenige der jongelieden op 't Stadhuis koomen, teneinde dezelve aan te maanen hunne kinderen van hunne kant zoo veel mogelijk na te gaan en voor alle excessen te waarschuwen, henlieden verder te kennen geevende, zij de gebrooken glaazen zoude moeten betalen, zoodra de reekening daarvan zoude ingekoomen zijn.

Des avonds om 8 uur wierden alle de jongelieden ontslaagen, nadat hun door den Maire afgevraagd was of zij geen berouw hadden over 't geen zij gedaan hadden, en beloofden zig in het vervolg voor dergelijke dingen te wachten. Het welk zij allen affirmatief beantwoordden, zijnde de bedreiging van den Maire in 't vonnis vermeld, van eenige daagen gevangen te zitten, niets dan een *bloote bedreiging* geweest."

Het vorenstaande gaf de Maire echter wel aanleiding van het bordes van het Stadhuis een Bekendmaking af te kondigen:

„Dat de Maire van Montfoort met verontwaardiging gezien hebbende de straatschenderij welke er van tijd tot tijd heeft plaats gehad en zulks ten sterkste willende tegengaan,

Waarschuwend alle ouder, voogden en baasen, alle mogelijke zorg te dragen voor haar kinderen, pupillen en dienstboden opdat die zich aan geen ongeoorloofde daden schuldig maken. Zullende de overtreders, wanneer dezelve bekend zullen zijn, volgens 's Keizers wetten ten strengste gestraft worden.

En op dat niemand hiervan onwetend blijve, zal deze ook worden angeplakt."

De dichtregelen: aan een boom zo volgeladen, mist men vijf, zes pruimpjes niet, waren in die dagen in Montfoort bij de jeugd wel niet bekend, maar in de praktijk was ze het er mee eens.

Op de zitting van de Maire op woensdag 9 september 1812 waren er klachten ingekomen, zijnde, „dat er in de tuin van de heer Nootenboom en meer anderen, onderscheijden vrugten geroofd waaren. Heeft de Maire, na scherp onderzoek daar naa gedaan te hebben, bevonden

dat de twee jongens van Jan Klaarenbeek en van Cornelis Doesburg, met naame Ernst en Jan, zich daaraan schuldig gemaakt hadden. Waarop hij hun dadelijk na de zoogenaamde Hool of gevangenis gesonden heeft, waar zij vervolgens een etmaal gezeten hebben, zijnde vervolgens den volgende dag ontslaagen, na door den Maire ernstig hun slegt gedrag te zijn onder het oock gebracht.

Donderdag den 10e September:

Heden om half een uur zijn Ernst Klarenbeek en Jan Doesburg uit de Hool ontslaagen."

Honderd jaar daarvoor moest de Magistraat ook al bepaalde maatregelen afkondigen. Interessant is de volgende bekendmaking:

„De Magistraat der Steede Montfoort verbiet en interdiceert bij deesen alle ende een yegelyk 't zy oudt ofte jong wie 't oock soude moge weesen, genen kley, modder ofte ander vuylnisse te werpen teegens de kerck, deeser stadspoorten, huysen of andere wercken, oock niet teegens de huysen der burgeren en inwooners deser steede, nogte tegen derselver tuynhuysen, schuttinge of poorten, alsmeede niet teegens op ofte in eenige wagen, schuyten ofte andere goederen aan vreemde personen soo wel als aan de burgers alhier behorende, op poene van eene gulden bij ieder contraventeur te verbeuren soo dik en menigmaal hy bevonden sal worden sulks gedaan te hebben.

Gelijk meede by de Magistraat deser stede geinterdiceert en verboden word, dat geene personen 't sy oudt ofte jong op 't begraven der dooden in de kerck deeser steede sullen mogen komen, als alleenlijk die genen dewelke tot de begraafnisse behoren off van de vrienden van de overleedene zyn, op een boete van eene gulden.

Ende worden tot het doen van de bekeuringe geauthoriseert deser steede boodens, poortiers en sakkedraagers, mitsgaders de dienaars van de Justitie alhier, zullende ook de ouders de boeten bij hunne kinderen te verbeuren, moeten voldoen en betalen.

Aldus gearresteerd inde Magistraat der steede Montfoort op den 14e September 1711 enden den 15e dito van de puye van den Raadhuyse gepubliceert."

Montfoort.

A. C. HELLEMA

KLEINE MEDEDELINGEN

GEEN ROOMSE NOTARISSEN MEER

Franciscus de With kreeg van de Vroedschap van Utrecht wel toestemming het notariaat daar uit te oefenen, maar het verzoek werd tegelijk aangegrepen om met algemene stemmen te besluiten, „dat in het toekomende geen notarissen van de Roomsche religie sal worden toegestaan" zich in stad en vrijheid te vestigen, „tenzij met eenparige stemmen".

Vr. Res. 22 jan. 1683